

Література:

1. Петров В.М. Удосконалення технічного забезпечення сільського господарства. *Економіка АПК*. 2010. № 12. С. 98-102.
2. Петров В.М., Токар А.В. Забезпечення зернозбиральними комбайнами сільського господарства України та іноземних країн. *Вісник Харк. нац. аграр. ун-ту. Серія «Економічні науки»*. Харків : ХНАУ, 2010. № 6. С. 81-89.
3. Навроцький Я.Ф. Забезпечення аграрного виробництва сільськогосподарською технікою: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Ужгород : УНУ, 2019. Т. 2. № 28. С. 55-60
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-28-41>
4. Петров В.М. Забезпечення сільськогосподарських підприємств України збиральною технікою. *Вісник Харківського національного аграрного університету. Серія «Економічні науки»*. Харків : ХНАУ, 2019. № 2. С. 150-166.
DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2019-2-150>
5. Петров В.М. Формування ринку зернозбиральних комбайнів в Україні. *Економіка АПК*. 2020. № 4. С. 43-53. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202004043>

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ

Пилипенко С.М., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1145-5663>

Новак У.П., кандидат економічних наук, доцент,
Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4133-7139>

Пилипенко В.С., здобувач вищої освіти,
Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

Трактування будь-якої економічної категорії ускладнюється через існування різних наукових шкіл та підходів до їх трактування. Різні школи можуть мати відмінні уявлення про сутність та значення певних понять. Чітке визначення сутності та змісту понять є запорукою для запобігання помилок при управлінні та прийнятті стратегічних рішень. Особливо це стосується такої складної категорії, як витрати.

У контексті марксистської економічної теорії витрати часто розглядаються у контексті виробництва. К. Маркс визнавав, що виробництво товарів вимагає витрат робочої сили, сировини і матеріалів, обладнання та інших ресурсів. У своїх працях К. Маркс

докладно аналізував взаємодію цих елементів у виробничому процесі, а також їхній вплив на вартість товарів і умови праці [3].

Для К. Маркса важливою була не лише сума витрат на виробництво, але й те, як ці витрати відображають відносини між класами, а також спосіб виробництва. Він докладно досліджував, як капіталістична система регулює витрати, використовуючи робочу силу як товар, і як це впливає на формування вартості товарів і економічний порядок загалом.

У західній економічній теорії, на відміну від традиційних марксистських концепцій, прибуток підприємця часто розглядається як складова затрат виробництва. Цей підхід базується на уявленні про підприємницький ризик і компенсацію за цей ризик у вигляді прибутку.

За цим підходом затрати виробництва включають не лише витрати на робочу силу, сировину, матеріали та обладнання, але й нормальний прибуток, який розцінюється як компенсація підприємцю за його участь у виробничому процесі та за ризик, пов'язаний з веденням бізнесу. Цей прибуток вважається необхідною складовою затрат для забезпечення стимулювання підприємницької активності та інновацій.

Такий підхід до розуміння затрат виробництва дозволяє краще враховувати реалії ринкової економіки та вплив підприємницької діяльності на процес виробництва та розподілу ресурсів. Він враховує важливість підприємницької ініціативи та ризику, які впливають на ефективність виробництва та ринкову конкуренцію.

Аналіз вітчизняної літератури свідчить, що питання сутності витрат широко обговорювалося ще за радянських часів. До 1 січня 2000 року ми, можна сказати, не відрізняли поняття «витрати» від поняття «собівартість», оскільки на кожну одиницю продукції розподіляли всі статті, а реально можуть бути розподілені тільки прямі витрати і та частина накладних витрат, яка пов'язана з виробництвом цієї продукції. Ті види постійних (накладних) витрат, які не пов'язані безпосередньо з виготовленням продукції, не включаються до собівартості цієї продукції, тобто не розподіляються на кожну одиницю. До таких витрат належать витрати на збут і адміністративні витрати. До них можуть належати й інші витрати, безпосередньо пов'язані з виготовленням продукції.

Автор Бутинець Ф.Ф. трактує витрати як ресурси, використані у процесі виробництва, акцентуючи на грошовій формі використання [1]. Інтерпретація Сопко В.В. полягає у часовій характеристиці використання ресурсів [6]. Голов С.Ф. стверджує, що залучені й

утримувані ресурси є прямими й непрямими виплатами чи упущеною вигодою [2]. Ткаченко Н.М. наголошує не тільки на споживанні ресурсів під час виробництва, але і на використанні засобів праці [7].

Уперше визначення терміна «витрати» у національних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку подано у сьогодні вже недіючому П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». При цьому під витратами мали на увазі зменшення економічних вигод у вигляді вибуття або амортизації активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками). Суть цього визначення покладено в основу діючого НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4].

НП(С)БО 16 «Витрати» визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства і розкриття її у фінансовій звітності. Норми цього НП(С)БО поширюються на підприємства, організації та інших юридичних осіб незалежно від форм [5].

Так як національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку в Україні розроблені на основі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, то відповідно їх несуперечливість робить неможливим виникнення непорозумінь щодо того, як трактувати витрати.

Міжнародні стандарти фінансової звітності включають загальні принципи оцінки та представлення фінансової інформації для підприємств, але деякі конкретні питання, зокрема оцінка витрат, детально не розглянуті в окремих міжнародних стандартах.

Отже, узагальнюючи інтерпретацію терміну «витрати», вважаємо, що чітке визначення може бути результатом узгодження поглядів різних наукових шкіл та методів дослідження, а також може враховувати конкретні особливості сфери діяльності підприємства. Найбільш точне і достовірне визначення міститься у законодавчо-нормативних документах, що дозволяє підприємствам ефективно управляти своїми ресурсами, раціоналізувати витрати та максимізувати ефективність.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. [2-е вид., доп. і перероб.]. Житомир : ЖІТІ, 2000. 640 с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 400 с.
3. Мочерний С.В. Основи економічної теорії: підручник. Тернопіль, 1998. 464 с.

4. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 02.03.2024).

5. НП(С)БО 16 «Витрати». Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 02.03.2024).

6. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2006. 526 с.

7. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами власності: навчальний посібник. К. : А.С.К., 1997. 512 с.

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ: ОБЛІК SAAS

Рилєєв С.В., кандидат економічних наук, доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2058-1004>

Фербей Г.М., здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО, Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-9592-5658>

В умовах повномасштабної військової агресії вітчизняний ринок хмарних технологій продовжує зростати, забезпечуючи тим самим не лише імпортозаміщення, але й оптимізацію витрат на ІТ-інфраструктуру суб'єктів господарювання.

Сьогодні важко уявити ефективний розвиток будь-якої компанії без ІТ-інфраструктури. Навіть мікро- або малим підприємствам необхідні сервери для зберігання баз даних або інструменти, які дозволяють об'єднати персональні комп'ютери працівників у загальну мережу.

Ще декілька десятиріч тому дані, які надсилалися через інтернет або локальну мережу, були невеликого розміру. Сьогодні ж це великі масиви, що вимагають широких та надійних каналів передачі й зберігання даних, а також сучасного ІТ-обладнання. У цьому контексті створення та утримання власної ІТ-структури в 2-3 рази є дорожчим, ніж використання інфраструктури у хмарі.